

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondințele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	„FOAIA DIECESANĂ“
„ „ „ pe 1/2 an 5 „	de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor.	fară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 tranci	de aci în sus 10 coroane	ADMINISTRAȚIUNEA
„ „ „ pe 1/2 an 7 „		Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Influența lucrărilor religioase-morale din viața familială asupra educațiunii copiilor*

IV

În articolii premergători am arătat însușirile, ce trebuie să le aibe o familie, și chipul, cum trebuie să purceadă aceasta, pentruca educațiunii copiilor să se pună o temelie solidă religioasă-morală.

Dacă creșterea religioasă-morală din casa părintească decurge normal, apoi copilul vine la școală cu o mulțime de experiențe religioase-morale și prin aceasta s'a pus baza educațiunii școlare, ce nu se poate înlocui prin nici o altfel de dispozițiune. Fericiți sunt copiii născuți din familii, în cari obvin toate sau cel puțin cele mai multe condițiuni pentru o creștere adevărat religioasă-morală.

Dar unde și câte sunt în timpul de astăzi casele, în cari părinții sunt și pot fi la înălțimea chemării lor?

Cele mai multe familii din ziua de astăzi nu numai, că nu dau copiilor o creștere adevărat religioasă-morală, ci din contră produc — pare că anume — copii stricați. Familiile acestea nereligioase sunt infectate și înveninate de spiritul timpului, a cărui caracteristică este respingerea a tot, ce este religios-moral, și îmbrățișarea materialismului sec împreunat cu o morală prefăcută. Terenul, din care tinăra mlădită omenească ar avea să sugă cel dintâiu și cel mai durabil nutrimânt, este stricat. În loc de a crește pe copii, prin cuvinte și fapte, în frica lui Dumnezeu și cu evlavie față de tot ce este mareț, în loc de a plantă în sufletele lor o scârbă față de tot ce e josnic și ordinar: familiile fără Dumnezeu nu se tem a necinși înaintea copiilor cele sante și a trage în năroiu tot ce este mareț. Câte vorbe nelegiuite nu aud nevinovații copii; câte batjocuri despre simțul religios, despre persoane și instituțiuni respectabile nu ascultă ei; câte exemple de clevetiri înveninate și de minciuni nerușinate, câte vorbe cu două înțelesuri nu obvin în astfel de familii

cu copii, fără ca să se afle ceva rau în acestea. Câți părinți nu-și duc copiii prin târguri, prin birturi, la fel de fel de petreceri etc., fără să gândească, că în aceste locuri sufletul copilului se încarcă de impresiuni, ce sunt în stare să dea acestuia pentru totdeauna o direcție de gândire stricată și vețuire păcătoasă!

Afără de familiile nereligioase, de cari am vorbit și cari *nu voesc* să grijască de creșterea religioasă-morală a copiilor lor, există în ziua de astăzi familii, cari *nu pot* să grijască de o așa creștere, de oare ce nu dispun fie de priceperea recerută fie de timpul și alta mijloc necesare.

În adevăr, câți părinți nu sunt, cari n'au tactul recerut pentru de a conduce creșterea copiilor lor; câți nu sunt, cari n'au paciența și puterea morală, ce se recer pentru suportarea multelor neplăceri și sacrificii împreunate cu educațiunea; câți nu sunt, cari pe lângă cea mai bună voință nu știu, nu pot susține disciplina necesară în casa lor; câți nu sunt, cari nu știu a-și arăta iubirea cătră copiii lor decât prin lucruri desmerdătoare și prin plăceri sensuale, lăsându-i într'aceea să traiească după placul lor în nerândueala și în lenea cea mai desfrănată; câți părinți nu sunt predominați de prejudiții familiare și soțiale, prin cari influențază și asupra creșterii copiilor lor... Dacă însă educațiunea suferă și în casele cele mai bune de asemenea scaderi, apoi nu mai poate fi nici mirare, dacă aceea trebuie să pătinească cu deosebire în familiile din pătura cea mai de jos a societății. E știut că mulți, și am putea zice, cei mai mulți părinții din familiile acestea sunt restrinși a petrece partea cea mai mare din zi afară din familie, ocupându-se cu lucruri necesare pentru susținerea vieții, și în acelaș timp sunt siliți a lăsa copiii lor în mâna sortii, espuși de multe ori influințelor celor mai stricacioase pentru creșterea lor. Pe lângă aceea, părinții de soartea aceasta, în cele mai multe cazuri, înșiși nu au cultura, ce ar trebui să o deo copiilor lor, și din cauza aceasta

*) Vezi F. D. an. 1904 Nri 44, 45 și 48.

¹ W. Bittorf, op. cit., pag. 144.

timpul, ce-l petrec în familie, nu-l folosesc în interesul bunei educațiuni, ci din contră, dând copiilor de multe ori ei înșiși cele mai nedemne și mai scandaloase exemple de vorbe urite, de certe, de maltratări și alte necuviințe³.

Iată cauzele, că astăzi dăm de copii criminali, cari nici prin exemple, nici prin vorbe, nici prin pedepse nu se pot aduce la calea adevărată.

V

Am arătat ce influință are viața familiară asupra educațiunii copiilor, pentru ca să putem atrage atențiunea învățătorilor⁴ asupra creșterii religioase-morale, ce o pot primi copiii dela familia de astăzi, ca cu atât mai mult învățătorii să știe ce lucru au în chiemarea lor de educători.

Ce e drept lucrările religioase-morale din casa părintească nu se petrec sub ochii învățătorului, totuși el poate, ba chiar are datorința de a lucra mult, ca viața familiară a concetățenilor sau consătenilor, în fruntea căror stă, să devină capabilă de a pune o temelie religioasă-morală copiilor, din cari școala și apoi biserica are să facă caractere.

Învățătorul, de regulă om din popor, cunoaște toate părțile bune și toate părțile rele ale poporului. El deci are datorința, ca greșelele, ce obvin în familie față de creșterea copiilor, prin exemplu și sfat să le delătoreze și să lucreze într'acolo, că între școală și familie să se desvoalte o mai mare apropiere și intimitate. Această intimitate se realizează, dacă învățătorul, care prin viața sa privată și prin împlinirea conștiințioasă a chemării sale și-a câștigat încrederea părinților școlarilor, cercetează pe părinți și ca bun prieten al lor atinge partea religioasă-morală a creșterii familiare. Aceasta trebuie să o facă el cu atât mai ales, cu cât adevărata temelie religioasă-morală a copiilor o pune casa, părintească și cu cât tot, ce ar voi să producă în privința aceasta școala ba chiar și biserica, este condiționat de influința, ce casa părintească a avut asupra minții și inimii copilului.

De un folos mai general pentru creșterea religioasă-morală, decât cercetarea familiilor din partea învățătorilor, se consideră — în Germania — *convenirile de sara ale părinților școlarilor cu învățătorii*. În aceste conveniri se desbat și discută asupra scăderilor copiilor și asupra mijloacelor de îndreptare, apoi asupra procedurii comune făcând învățătorii pe părinți cunoscuți cu cele mai cardinale principii de educațiune. Învățătorii dau părinților înviațiunile trebuincioase, iar acestora li-se dă ocaziune a se informă în privința educațiunii casnice a fiilor. În acest chip tot, ce face școala, face cu consimțământul casei părintești, iar

casa părintească porcede solidar cu conțelegerea școalei. Contrastele dintre școală și familie înceată, și copilul pe neștiute simțeste, că asupra lui planează și supraveghează un spirit atât acasă cât și în școală, cari ambele pretind dela el îndreptare, ordine, ascultare. Copilul e convins, că voința tatălui și a învățătorului e una⁴.

Iată rezultatele binefăcătoare pentru educațiune, izvorite din influința școalei asupra familiei, — rezultate, ce după eșirea copiilor din școală aduc roade abundante sub ocrotirea bisericii.⁵

Europa Sudică

Lecție din Geografie pentru clasa V. de Petru Buzera
(Urmare)

Ne ducem mai întâi la *catacombe*, niște cripte (cimiterii) uriașe ale celor dintâi comunități creștine, cari formează așazicând un oraș subpământean al morților. Clădirea catacombelor s'a făcut dela început după un plan anumit. Mai întâi s'au săpat o mulțime de cimiterii mai mici separate unele de altele, și după aceea s'au legat unele de altele prin coridoare înguste, devenind astfel un întreg unitar¹. Astfel s'au produs o mulțime de coridoare înguste, cari se încrucișează, și pe pereții cărora mormintele noi se afundau în forma unor fride. S'au clădit mai multe catacombe unele d'asupra celorlalte, în formă de etaj. Fiecare etaj își are treptele sale ce conduc la suprafața pământului. Cel mai deasupra rând de catacombe zace la 7—8 m. sub suprafața pământului, cel mai de jos rând la 18—20 m. Mormintele din pereți zac și câte 7 lângă la oaltă. Ici și colea aflăm câte o cale care ne conduce în câte o cameră mai mare în mijlocul căreia se redică un sarcofag în patru colțuri. Numeroase inscripții, table comemorative, picturi, etc. fac ca această cetate a morților să fie interesantă nu numai pentru călători, ci și pentru oameni de știință (istorici, arheologi), pentru că ne prezintă multe lucruri din viața creștinilor celor dintâi.

După aceea mergem la un teatru, care a fost zidit după risipirea Ierusalimului (când?) de împăratul Vespasian, — la *Colosseum*. Plini de admirare stăm înaintea acestui edificii uriaș și ne gândim la timpurile de mult apuse, când câte 100 000 de privitori ocupau loc în galerii, și priveau, cum oamenii, creștinii nevinovați, nearmați erau aruncați fierelor sălbatice ca nutremânt, sau cum luptători numiți *gladiatori*, nu în glumă, ci serios se luptau cu amărăciune până când unul din ei cădea greu rănit și sângele lui înroșea năsipul. Din locurile înalte priveau săraci și bogați, ba chiar și împăratul însuși, cu atenție încordată în jos spre scenă, și strigăte de plăcere și bateri în palme

³ I. Popescu, Ped. cit., pag. 361 și 362. Vezi și Dr. C. Kehr, Praxis der Volksschule, Gotha, 1887, pag. 113; W. Bittorf, op. cit., pag. 145.

⁵ Sub această numire generală înțelegem atât pe învățătorii cât și pe catiheti.

⁴ W. Bittorf, op. cit., pag. 148 ss.

¹ Firea pământului roman, — tuf vulcanic — e foarte acomodată pentru clădirea astorfel de întirime subterane. E uscat, moale și totuși destul de solid pentru a împedea primejdia scufundării suprafeței.

făceau să resune spațul când câte un gladiator cădea plin de sânge, sau când câte un leu ori vr'un tigru sfâșia în bucăți pe vr'un biet creștin. — Astăzi edificiul colosal, care de atâtea ori suna de strigătele de durere ale oamenilor chinuți și de murmurul de plăcere al unui popor crud și tâmpit, — e o ruină. Printre crepăturile lui, pe frize, pe arcuri și pilastri cresc flori, și tufșuri cari se lătesc repede acoper pretutindeni zidurile sure de vechime îmbrăcându-le într'o verdeață proaspătă.

Dela Colosseum ne îndreptăm calea către piața mare, care în vechime a fost partea cea mai însemnată a Romei, — *Forum Romanum*². Această piață n'a fost odinioară mai mare, nici tocmai frumoasă, ci de aci stăpânea poporul roman asupra lumii întregi. Aci se țineau adunările cetățenilor romani, aci se aduceau deciziunile cărora trebuiau să se supuie popoarele cucerite, măcar să fie locuit ele în Dacia, fie în Africa ori în Asia. Aci se ridicau odinioară templele pompoase ale zeilor, aci erau colonne și statue prețioase, pe cari le ridicau în onorul bărbaților celor mai viteji și celor mai înțelepți. — Astăzi, această piață e un morman de ruine, și numai unele statue se mai înalță ca dovezi ale măririi de odinioară ce s'a stins aci.

Aprofundare materială.

În legătură cu această descriere scurtă a Forului roman se poate face o privire istorică după modalitatea arătată la descrierea Acropolis-ului. Aceasta se poate face pe baza următoarelor întrebări:

a. *De unde vine, că odinioară (pe timpul lui Hristos) Romanii puteau porunci de pe Forum lumii întregi?* — Romanii erau atunci un popor puternic, distins prin vitejie (Povestește istorioara despre *Horatius Cocles!*), iabire de patrie (Povestește istorioara despre *Regulus!*), dreptate și necoruptibilitate (*Fabritius și Pyrrhus!*), lăpădare de sine (*Mucius Scaevola!*) și prin simplitatea moravurilor și indestulire (Dictatorul *Cincinnatus*, care după învingerea strălucită și mărire s'a rentors la plugul său și la grădina sa!) Vitejiei lor nu se putea opune nici un popor. Chiar și state puternice ca măreața Cartagina de pe coastele nordice ale Africei au fost puse sub *procuratori romani* (Gândește la Pilat din Pont!). În sfârșit împărăția romană ajungea dela Oceanul Atlantic pân' la Caucaz, dela pustia Sahara pân' la Dunăre, și nenumărate bogății din toate părțile imperiului se descărcau în Roma (Tribut dela popoarele supuse! — Vameșii în Palestina).

b. *Și cum de această mărire s'a atins și toate s'au prăbușit în moloz și cenușă?* — Și aci s'a întâmplat întocmai ca și cu Grecii. Dupăce Romanii au ajuns la culmea măririi, simplitatea și strictetea moravurilor, frica de zeii străbuni și iubirea de patrie au început tot mai mult a scădea. În locul simplității

s'a ivit o risipă nebună. Doi romani cu vază s'au învitat odată ca oaspeți la bogatul Lucullus, cu rugarea ca prânzul să fie cât se poate de simplu, căci ei voesc numai să țină acolo un toast vesel. Ei au aflat în casa lui Lucullus pregătit un prânz, care a constat peste 80000 coroane. La prânzurile lui Lucullus se turna în vin pulbere de aur și se mâncau limbi de fazan. La această risipă s'a mai alăturat și *stricăciunea moravurilor*. Otrăvirile, corupția, desfrăul erau la ordine a zilei în Roma. „Toate sunt pline de păcate și stricate“, zice Romanul Seneca, care trăea pe acel timp, „nerușinarea trece printre oameni și-i atrage atât de mult, încât nevinovăția nu numai că e rară, dar nici nu există. Pământul nutrește numai oameni stricați și mișei, și fiecare zeu, care-i vede ride de ei și-i urăște“. — Așa, când pe timpul migrațiunii popoarelor (când?) oardele barbare ale Germanilor au trecut Alpii și au inundat Italia, Romanii mișei și moleșiți nu li s'au mai putut opune. Insaș Roma, capitala sumeată, a căzut în mâinile dușmanilor. Geiserich, principele Vandailor, ocupă Roma fără nici o greutate și în decurs de 14 zile a petrecut în pomposul oraș pustiindu-l în mod îngrozitor. Toți banii, toate averile mișcatoare, statuele și prețioasele obiecte de artă, ba chiar și metalul de pe acoperișe, de pe ziduri și pereți, tot — tot a fost răpit. În anul 476 apoi apune și cu numele puternicului imperiu roman. Ultimul împărat era un băeț de 15 ani. — Da, „*păcatul împușinează semințiile*“ (Prov. 14, 34).

c. *Și totuși și azi Roma e un oraș atât de strălucit, atât de pompos! Cum vine aceasta?* — Roma cea veche, păgână, cu templele, statuele, arcurile triumfale ale sale n'a renviat. Ea a apus pentru totdeauna. Astăzi avem de lucru cu Roma nouă, creștină, care se redică pe ruinele celei vechi. Înflorirea acestei Rome noi e a se căuta în împrejurarea, că între zidurile ei își are reședința sa papa, care se consideră pe sine de locțiitorul lui Hristos pe pământ. — Dar de ce a devenit tocmai Roma reședința papilor? (Părerea apusenilor, că papa e urmașul sântului apostol Petru!)

d. *În bisericile Romei e cu totul altcum de cum e în bisericile noastre!* De unde vine aceasta? — Toți locuitorii Romei (ca și ai Italiei întregi!) se țin de biserica romano-apuseană. În bisericile romano-apusenilor la servițiul divin se folosesc organe. La servirea sântei taine a euharistiei se folosesc de azime (hostia!); cred în focul curățitor, recitarea mecanică a rugăciunilor (rosarium!), indulgențele, statue, etc.

e. *Și cât de mare va fi Roma de azi?* E de vr'o 83 ori mai mare decât Caransebeșul. (500,000 locuitori).

6. Orașul *Veneția* (152,000 loc.) Și Veneția e tința a mii și mii de călători în decursul anului. De ce? Priviți această icoană!

a. Mai întâi posedă o poziție și un stil particular. Se redică pe 3 insule mari și pe 114 insule mici. Casele, aproape toate făcute din marmoz, stau pe pari bătuti în pământ, cari pân'la o afunzime de 2—4 m. sunt încunjurați de nășipul lagunelor, până la

² Să se folosească: *Forum Romanum* din Geogr. Charakterbilder de Lehmann.

ajuns la pământ solid. Numai în rare locuri e câte o stradă îngustă pe lângă case. De comun apa spală pragul. Canale — între cari *Canale grande* — percurg orașul în toate direcțiile, ele înlocuiesc strădele. Peste aceste canale conduc peste tot 378 de poduri. Un pod mare, de 3 km. lung pentru calea ferată (ca de aici până la Jupa) leagă orașul de insule cu uscatul. — În întreaga Venție nu poți vedea nici o trăsură, nici un cal. Toată circulația se execută prin *gondole*. Peste 700 de gondole negre, mânaite de gondolieri robuști cu scufii (căciuli) roșii, împoporează canalele, și înlocuiesc caretele, trăsurile și omnibus-urile noastre.

b. Posede o *vieață populară particulară*. Cel ce voește s'o cunoască, trebuie să cerceteze piața sântului Marcu cu târgul de peste. Ce îmbulzeală domnește pe splendida piață a s. Marcu, pardosită cu marmor alb și cu peatră neagră (trăhit)! Aci aflăm cele mai frumoase bolte, cele mai cercetate cafenele. Aci se adună străinii din toate părțile lumii, că după plimbarea făcută cu gondolele să se recreeze în cafenele la cafea ori înghețată — ale căror mese de marmoră împodobite se întind până afară pe piață, — ori ca să admire vieața aceea curioasă. Ici se află întinse pe mese și pe mărimi: rodii, smochine și struguri. Dincolo se înalță un munte întreg de lubenițe. Ici ne îmbie unul cu migdale prăjite, cealaltul cu poame zaharizate, dincolo altul cu aprinjoare ceruite, mai încolo un altul cu obiecte lucrate din căsușile scoicelor (lanțuri, brațete, ș. a.). Ici se capătă flori, colo gazete. Așa e aici de dimineața timpuriu până seara târziu. — Apoi în târgul de pești! Aci mai cu seamă Vinerea poți vedea aproape pe toți locuitorii de pe lângă Marea Adriatică.

(Va urma)

Cazuri pastorale

Cuvântări ocazionale. — Cuvântările sunt foarte feliurite. Pentruca ele să aibă efect, e necesar, ca cuvântătorul să folosească ceea ce e avantajos pentru dânsul în ocaziunea oferită și să aducă acest moment în mod nesilit în legătură cu o idee mai înaltă. Această împrejurare dă cuvântării putere și demnitate. Cuvântarea ocazională să fie așa de particulară, cât se poate, fiind așa zicând nemijlocit inspirată; aluziuni fine au adese efect deosebit. Poporul nu uită nici-odată astfel de cuvântări. Pareneze scurte ocazionale pot fi adresate atât către comună cât și către particulari. Cuvântătorul nu e legat de reguli anumite, ci spune ceea ce are să spună, cu convingere și puternic, și are în vedere numai întregul. Aceste cuvântări au adese mai mult efect decât predicile. După conținutul lor sunt ele foarte feliurite. Așa se pot ține cuvântări ocazionale la sântirea unor obiecte dedicate pentru un scop mai înalt. În acest caz poate aminti cuvântătorul pe acele persoane, cari și-au câștigat merite pentru un scop sânt, el li poate mulțumi sau le poate exprima speranțele sale și poate termina cu

o rugăciune calduroasă pentru fericirea temporală și eternă a donatorului. Cuvântări de mângâiere au să se țină atunci, când comuna e bătuită de o nenorocire mare. Cu astă ocaziune are să prezinte cuvântătorul pedeapsa lui Dumnezeu ca o binecuvântare. Dacă toți oamenii vorbesc de nenorocire și cârtesc contra porunci divine, cum ar putea cuvântătorul să tacă? Obligațiunea lui e, de-a învăța pe oameni, ca să adreze porunca divină, fără privire de răminere sau pedeapsă. La această categorie se numără și cuvântările funebre, în cari păstorul exprimă sentimentele proprii pioase și cuvinte de admoniare și mângâiere. Mormântul deschis și dispozițiunea serioasă a poporului favorizează astfel de cuvântări. Cuvântătorul simte așa zicând o necesitate irezistibilă, de a vorbi în astfel de cazuri, iară poporul adunat așteaptă câteva cuvinte ca ceva ce se înțelege de sine. Preotul dacă n'ar ținea cont de acest moment, s'ar face culpabil de o omitere gravă. Prea multe cuvântări de felul acesta strică însă efectul și-l aduc adese și pe cuvântător în perplexitate. La multe înmormântări e tăcerea cea mai bună cuvântare. Diferite de cuvântările ce se țin la mormânt sunt cuvântările funebre solemne rostite de pe amvon. Astfel de panegirice la adresa unor morți cu pozițiune înaltă să releveze meritele lor, dară să nu degenereze în lingușire. În privința formală trebuie să fie cuvântarea funerală cât se poate de perfectă. Ea adese e rea, dacă nu e excelentă. De aceea cuvântătorul trebuie să-și dea toată simțința. La cuvântările ocazionale se numără și așa numitele cuvântări penale, ale căror scop e de-a sbiciui păcatele din comună și de-a amenința cu pedepsele cuvenite. În astfel de cuvântări trebuie preotul să fie foarte precaut, căci prea ușor poate strică în loc să ajute. Dacă cuvântătorul tot una amenință cu pedepse deosebi și tot batjocurește, atunci auzitorii se înstrăinează cu timpul și perd tot interesul. Predicătorul însă are să-i adune nu să-i imprăștie pe auzitori. Toate să se facă la timp. Dacă cuvântătorul ar vorbi tot de mânia lui Dumnezeu, nu i-ar mai rămâne loc pentru dragoste. Există o răvnă care edifică și alta care distruge. Predicătorul, care voiește ca să îndrepte prin astfel de cuvântări comuna sa în timpul cel mai scurt, va obține în urma nehib-zuinței sale tocmai efectul contrar.

Notarea păcatelor din partea copiilor în scopul mărturisirii. — Copiii de școală îndătimează a-și nota păcatele pe o bucățică de hârtie, de pe care le cetesc apoi pe rând în scaunul mărturisirii. Acest obicei are însă multe urmări dăunătoare. O astfel de consemnare nu e necesară nici chiar pentru aceia, cari se mărturisesc pentru prima dată. Dacă copiii arată urme de perplexitate cu astă ocaziune, atunci spiritualul li poate sări într'ajutor prin întrebări corespunzătoare. Daunele ce rezultă din acest obicei sunt următoarele. Consemnările pot fi ușor pierdute și atunci rămâne copilul rușinat, căci se prezintă înaintea spiritualului cu totul nepregătit. Unii copii abia pot scrie

și ceti, așa că mărturisirea se trăgânează prea tare din astă cauză. În biserică sau alte localități întunecoase, în cari se face mărturisirea, e cetirea imposibilă. Aceste consemnări adese sprijinesc comoditatea și pun temelia la neglijența în examinarea conștiinței. Se întâmplă adese, că copiii păstrează aceeaș consemnare până la altă mărturisire, spre a o recita apoi tot așa de mecanic. Adese circulează aceeaș consemnare dela un copil la altul, așa că mărturisirea devine o simplă formalitate. Mulți copii prescriu aceeaș consemnare, pe care o citesc înaintea preotului fără recugetare și pricepere. În urma consemnării și cetirii mecanice, astfel de copii nici nu-și dau cont de importanța actului, la care pășesc. De-o mărturisire proprie nu poate fi vorba în asemenea împrejurări. Copiii nici odată n-au ocaziune să-și examineze mai de aproape conștiința. De aceea ar fi bine ca catihetii să-i desvețe de acest obicei, ce poate avea astfel de consecvențe. (Candela).

Înștiințare și Apel

Pe 40 tabele (cartonane) 44,33 cm. mari, colorate splendid și la fel cu originalele țărănești, mai toate vechi și în parte străvechi. „Albumul artistic“ arată minunățiile datorite acului și războiului românesc, minunății ca și care mai pitorești, mai măndre, mai ademenitoare, nicăiri și la nici un alt popor n'au existat.

Reprezentate sunt prin 284 broderii (cusături) și țesături ale 20 comitate cu preste 100 comune.

Această lucrare, cu adevărat monumentală și în acelaș timp națională, întrunește, în acelaș mănunchiul Artistic, lamura ornamenticeii noastre casnice de pe întreg teritoriul Ungariei locuit de Români.

Textul explicativ „Cuvânt-înainte“ formează o broșură, în mărimea tabelor, de 40 pagini, între cari nu mai puțin de 25 pagini cu numiri și expresii culese din graiul țărănimii, numiri atât de interesante și instructive.

Drept invalid știe a avea superb și neaș românesc o mapă (școară), care singură a reclamat spese de vre-o 3200 cor.

Un tioc de carton servește ca adăpost.

Calculând executarea tabelor în colorii și textul și ajustarea și amănările, colorate și ele, opul întreg se vine cu preste 13.000 cor., pe lângă că autorul, dl. Dimitrie Comșa, a cheltuit ani întregi, zel și abnegație și trudă fără prag.

Rândul e acum la inteligența noastră de pretutindenea, ca să întrevină cu sprijinul său, bănesc și moral, cumpărând pe înrecute și îndemnând marele public român și străin, să cumpere albumele, făcute cu grele jertfe: în custea și serviciul neamului întreg.

Binevenit va fi „Albumul artistic“ cu deosebire pentru ateliere și școale artistice și industriale, pentru biblioteci, muzee și reuniuni culturale, pentru industrie casnică și lucrul de mână, etc.

Pictorii și toți închinătorii artelor plastice, măestri și diletanți, vor găsi în ornamentica populară depusă în albume, un izvor nesecat de inspirații și motive românești.

Și nici că s'ar putea cadou național mai falnic și ademenitor, cu deosebire acum, de ziua Nașterii-Domnului și Anului-nou, cu ocazia sărbării numelui, când cu premiarea fiitorilor artiști, etc.

Școalele populare mai de seamă și familiile fruntașe, cuvânt au și ele a-și procura „Albumul artistic“.

De teama speselor și așa foarte mari pentru o reuniune săracă ca a noastră, ediția „Albumului artistic“ a trebuit mărginită la exemplare nu tocmai multe. Se recomandă deci procurarea în grabă.

Pe seama colecțiilor descrise în „Cuvântul-înainte“ comitetul agricol continuă cu strângerea de obiecte vechi și străvechi. Acei cari ar dori să contribuie gratuit asemenea obiecte, înzestrate firește cu numiri și expresii țărănești în regulă, sânt rugați a le trimite, nefrancoate, la adresa: D-lui D. Comșa, presidentul reuniunii agricole române în Sibiu-Nagyszeben. Binevevnite vor fi cu deosebire: broderii (cusături) și țesături străvechi, fie ori cât de sdrențuite, de asemenea broboade, brâne, furci de tors încrestate, vase foarte vechi etc.

Prețul unui exemplar, cu mapă și tioc, e statorit pentru Austro-Ungaria cu 56 coroane = 28 fl., pentru străinătate cu 60 lei (= franci) resp. 48 mărci (germane).

Reduceri de preț nu se pot încuviința.

Greutatea unui album fiind de preste 3½ kilog., speșele de expediție fac 1 cor. și resp. taxa vamală.

Dacă întreg prețul se achită de mainainte, expediția urmează franco. De unde nu, speșele expediției cad în sarcina cumpărătorului.

Se recomandă deci achitarea de mainainte a prețului întreg, prin asignație postală resp. expediția se face cu rambursă.

Plătirea în rate se admite numai în și pentru Ungaria, nu și pentru străinătate. Plătirea urmează a se face în trei rate, cu prețul urcat de 60 cor. = 30 fl. cum și speșele de expediție.

Rata dintâiu e statorită, de exemplar, cu 30 cor. iar celelalte două rate cu câte 15 cor.

Rata dintâiu se încassează prin asignație postală, eventual rambursă, sau și direct când cu luarea în primire, iar celelalte două rate în termen de câte 1 lună. Dacă plata n'ar urma până la termen, încassarea se va îndeplini prin mandat postal.

Credit pentru rata dintâiu nu se acordă și cu atât mai puțin pentru suma întreagă.

Cumpărarea în rate se consideră ca fiind efectuită și valabilă, numai dacă a premers, de odată cu achitarea ratei dintâiu, umplerea și subscrierea cu mâna proprie și apoi retrimiteră la adresa comitetului agricol a biletului de comandă.

Librarilor și colectanților se acoardă proviziunea convenită, conform invoelii în seris.

Prospecte cu asignații și bilete de comandă se trimit, la cerere, ori și cui.

Comandă primește și execută:

Comitetul reuniunii agricole române în Sibiu-Nagyszeben.

Varietăți

Mulțămintă publică. Societatea română de cântări și muzică în Caransebeș aduce și pe această cale cele mai călduroase mulțămiri tuturor aceloră, cari cu ocaziunea concertului și a reprezentanțiunii teatrale din 31 Decembrie 1904 st. v. au binevoit a suprasolvi: P. S. S. Dl. Episcop Nicolae Popea 10 cor., I. P. C. S. Dl. archimudrit și vicar episcopesc Filaret, Musta 5 cor.,

DI maior Pavel Popp 5 cor., DI Ioan Brancovici, medicinist 2 cor., DI Vizantie Baber 1 cor. Carasebeș în 6 Ianuarie 1905. *Comitetul.*

Comitetul Societății academice „Junimea” pentru anul administrativ 1904/1905 s'a constituit în Adunarea generală ordinară din 21 Noemvrie 1904 în modul următor: Președinte: Alecu Procopovici stud. fil., Vicepreședinte: George Hoinic stud. fil., Secretar I: Filaret Dobosș stud. fil., Secretar II: Geoge Iacubovici de Boldișor stud. iur., Cassar: Constantin Iosep stud. iur., Controlor: Christea Geagea stud. fil., Bibliotecar: Nistor Hudema stud. fil., Econom: Nicolae Ciobotariu stud. iur., Membri fără funcție: Teofil Nichitovici stud. iur., și Const. Ieremievici-Dubău stud. iur.

Casina română din loc aranjază Mercuri în 16 Februarie v. (1 Martie n.) o petrecere dansantă în sala mare a otelului „La Pomul verde”. Comitetul aranjator a început de pe acum pregătirile de lipsă, pentru de a procura o petrecere cât să poate de plăcută. Detalii se vor da din partea comitetului la timpul său.

Himen. DI Valeriu Nemoian, absolvent de teologie, și Dșoara Mărioara, fica preotului Nicolae Usonescu din Cârpa, își vor serba cununia Duminecă în 23 Ianuarie (5 Februarie) 1905, la 12 oare în biserica din Cârpa.

Bibliografie

Domnul Dr. Vladimir Dimitrieviciu, paroh orientâl-sărbesc din Budapesta, care a scris în limba românească mai mulți articlii în chestiunea nazarenismului și a cărui lucrare intitulată: „Nazărenismul” apare tradusă în „Foaia Diecezană” și în scurt timp va apărea și în broșură separată, a dat la lumină volumul I. al colecțiunii sale de predici sub titlul: „Зборник Проповогу” (Tip. Matitei sârbe 1903. Carlovăț. Prețul 4 cor.) Volumul I. afară de prefață și afară de predica de introducere și de predica ținută cu ocaziunea instalării sale de paroh în Budapesta, cuprinde 31 de predici pentru fiecare Duminecă de peste an începând cu Dumineca 2 după Rusalii și până la Dumineca 32. Predicele sunt adevărate cap-de-opere de retorică bisericească și fac cinste zelosului și talentatului autor.

Dr. theol. George Popoviciu: *Istoria Românilor Bănățeni*. Lugoj 1904. Editura autorului. 8°, pag. 424. Prețul 6 cor. (7 franci). *Se poate procura dela „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș.*

Raportul anual al societății academice Române „Junimea” în Cernăuți. Al XXVI an administrativ, de la Noemvrie 1903 până la Noemvrie 1904. Localitățile societății: „Palatul Național”, Piața principală 3. Cernăuți, 1904. Proprietatea Societății. Tipografia Isidor Wegler.

Care lectură este mai potrivită pentru copii nostri? Amicul Tinerimei, revistă scrisă anume pentru nobilizarea caracterului tinerilor. Este în anul al doilea al

existenței și cuprinde o materie foarte variată, instructivă și de petrecere și costă în abonament pe sfert de an numai 2 lei, anual lei 8. No. 1 al anului al III-lea apare la 15 Ianuarie 1905. Abonați deci copii D-voastră la *Amicul Tinerimei*, singura și întâia revistă pentru tinerime, ce apare la Tirgul-Jiului sub direcțiunea D-lui I. Moisiș, directorul gimnaziului din T. Jiu cu concursul mai multor profesori și oameni de litere și știință. Este o chestie foarte importantă lectura, ce trebuie să se dea copiilor. Părinții doresc ca copiii lor să devină oameni instruiți și cinștiți. Instrucțiunea singură nu e de ajuns pentru copii; trebuie tot odată să li-se dea și o educație aleasă. Multi părinți nu au în totdeauna timpul necesar a se ocupa mai de aproape de copiii lor. Din această cauză mulți copii fiind fără supraveghere apucă adeseori drumuri rele. Dacă însă părinții ar găsi mijloace de a preveni relele, în cari copiii ar putea să dea, mulți copii nu s'ar strica și n'ar aduce adeseori rușine familiei lor. În toate țerile civilizate s'a recunoscut de cătră toți oameni de bine, că *lectura bună, aleasă și potrivită cu mintea tinerilor* este mijlocul cel mai bun și mai sigur de a îndrepta tinerimea pe drumuri bune, spre ținte nobile. Un mare învățat, Herder, a zis: „Adeseori o carte a format sau a stricat pe un om pentru întreaga lui viață”. Este deci datorința părinților, în prima linie, să desvoalte în copiii lor încă de timpuriu gustul de citire și a le da în mâni cărți bune. Morala unui popor—a spus un filozof francez—atârnă de calitate celor ce citește. O astfel de lectură aleasă se găsește în „*Amicul Tinerimei*”.

Cântările vechi funebrale aranjate și armonizate pentru cor bărbătesc de I. Vidu, Lugoj, 1904. Prețul 3 cor. Proprietatea autorului. (Se află de vânzare la „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș). Prefața: Aduc aci cântările strămoșilor noștri cântate de ei la înmormântări. Conservatismul încă păținat al Lugojenilor ni le-a păstrat până astăzi curate, — și cu puține variante ele sunt cântate și prin celelalte provincțe române, afară de România, care sub influința psaltihiei grecești s'a abătut dela izvorul străbun. Roma veche făcea veselii la înmormântări, — lucru, ce nici biserica creștină nu l-a ignorat, susținând credința, că moartea este „*trecerea la viață*”. — De aici se explică cum de aceste cântări au tonalitatea magioară (dur) și nu minoră (mol), cum se practică astăzi la astfel de ocaziuni de cătră compozitorii occidentali. Cred, că e conștient a nu potența durerea prin cântare de durere la momente, când chemați suntem a învința pe cei rămași pe pământ cu fericirea vieții viitoare. Judecând de pe cântările acestea remase dela strămoși, — mi se pare că și ei au susținut acest principiu, — și cred, că e bine a nu ne abate dela calea lor. Aceste cântări nu stărnesc durere în inima auditorului, ci îl înalță cu gândul și inima la timpuri și vieți mai fericite.... Lugoj la 16 Iulie 1904 st. v. *Ioan Vidu.*

Tipuri din Istoria Ungariei manual de învățatură pentru școlile primare de Ioan Tuducescu, învățator în Lipova. Ediția IV, cu ortografia „Academiei Române.” Prețul 20 cr. (40 bani). Arad, 1904. În tipografia lui Leopold Réthy și fiu.

AVIZI

Onoratele comune bisericești și particularii, cari restatează cu obonamentul la „FOAIA DIECESANĂ” ori pentru alte lucruri cumpărate dela stabilimentul nostru diecezan, sunt rugați, ca în interesul lor propriu să binevoiască a-și achita cât mai curând datoria, pentru ca să nu fim siliți a încasa dela dâșii pretensiunile noastre pe calea procesului, prin ceea-ce li s'ar cauza nu-mai spese fără trebuință.

Totodată rugăm și pe acei p. t. Domni, cărora li s'a trimis spre vânzare „Calindarul Românului” pe anul 1905, ca să ni înăpoieze imediat exemplarele nevindute.

Administrația

Tipografiei și Librăriei diecezane

Intreprindere de zidiri.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur, că ca

Întreprinzător de zidiri

m'am așăzat în Caransebeș și primesc tot soiul de întreprinderi de felul acesta precum și lucrări de Cement și Terason.

Planuri de zidiri frumoase și făcute cu gust în diferite stiluri precum și în Secession pūn la dispoziția on. public.

Rog M. O. Public să binevoiască a mă sprijini, eu din parte-mi promit, că i-mi voi da toată silința, ca M. O. Public să fie mulțămīt cu lucrarea mea.

Cu toată stimă

PREKOP JÁNOS

2—3 [69]

întreprinzător de zidiri

strada Orșovei 139

A apărut- și se poate comanda la **Librăria diecezană din Caransebeș**

CARTE DE RUGĂCIUNI

și Cântări bisericești

Întocmită

Cu binecuvântarea Prea Sântiei Sale

Domnului Episcop diecezan

NICOLAE POPEA

de

Dr. Petru Barbu

Caransebeș, 1904
Tipografia și librăria diecezană

CUPRINSUL

Datorițele vieții religioase-morale ale creștinelui dreptcredincios	1—12
Rugăciunile dimineții	13—22
Rugăciunile sântei Liturgii	28—56
Rugăciuni la sânta Mărturisire	57—64
Rugăciuni la sânta Cuminecătură	65—70
Rugăciunile mesei	71—78
Rugăciunile Vecerniei	77—82
Rugăciunile spre șomn	83—86
Felurite rugăciuni	87—96
Cântări bisericești: Potieleul, Trofarele învierii pe glas 5, Treptele, Cântarea Născătoarei de Dumnezeu, Laudele, Trofarele și condacele învierii pe 8 glasuri, Trofarele și condacele unor sărbători mari, Irmoasele, Pricesnele, Catavasiile Bunei-vestiri	97—144
Cântece de stea și colinde	145—160

Pretul } Cartea broșată 50 fl., legată, 60 sau 80 fl.,
tipărită pe hârtie foarte fină, broșată : 1 cor., legată : 3—20 cor.

Mersul Trenurilor

Valabil dela 1 Octomvrie 1904

Budapesta, gara de vest (ny. p. u.) — Orșova

Stanga

Dreapta

P. I—III.	P. I—III	A. I—II	M. I—III	P. I—III	Or. Ex. I.	Stațiunile	Or. Ex. f.	P. I—III	M. I—III	P. I—III	A. I—III	P. I—III
815	830	230		650	1131	p. Budapesta s.	1250	715			125	740
110	531	802		520	433	s. Timișoara-Josefin p.	803	945			754	153
210	615	815		734	443	p. Timișoara-Josefin s.	753	743		705	733	112
846	823	924		901	545	s. Logoj p.	646	616		507	630	1131
843				202	Joia	s. Buziaș-Băi p.	Mercuria				310	639
740				1252	și	s. M. Ilie p.	și	150			1252	720
	150	150		310*	Dumi-	p. M. Ilie s.	Dumi-			1152		744
	602	602		639	neca	p. Buziaș-Băi s.	neca	843				202
402	831	923		918	547	p. Logoj s.	644	611		502	609	1123
511	s. 941	1015		1023	626	p. Caransebeș s.	602	518		p. 400	521	1024
711			411	1221		p. Domașnia-Cornia s.		333	1057		473	844
735		1209	450	1247		p. Iablameța s.		302	1011		349	810
800		1230	543	110	823	p. Băile-Erculanc s.	345	233	858		327	733
828		1256	639	138	859	s. Orșova p.	315	156	735		253	655

* Dela Margina

Budapesta gara de vest (ny. p. u.) — Timișoara-Josefin — Baziaș

M. I—III.	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	M. I—III.
	830 230	650 1015		815	830 230	p. Budapesta g. de vest s.	125	710	740	715	715	125 140
	531 802	520		148	531 802	s. Timișoara-Josefin p.	754	930	153	945	945	731 930
830	846	605	1000	215	826	p. Timișoara-Josefin s.	657	917	130	805	725	715
843	858	617	1012	227	833	s. Chișoda p.	645	905	118	753	712	702
s. 1030	s. 1021		520		552	p. Buziaș-Băi s.	1030			1023	p. 552	p. 520
		618	1013	228	838	p. Chișoda s.	644	904	117	751		
		645	1040	255	904	s. Jebel p.	616	837	1249	724		
		930		453	Banloc:	s. Boca p.	518	Ciașova	1015	520		
				1015	1010	p. Boca s.	930		453			
		650	1044	300	905	p. Jebel s.	614	834	1242	716		
		701	1056	312	917	s. Voitec p.	602	823	1230	704		
		810		404	1015	s. Gataia p.	508		1127	602		
		950		618	1155	s. N.-Bocșa p.	340		951	410		
		340		951	410	p. N.-Bocșa s.	950		618	1155		
		508		1127	602	p. Gataia s.	810		404	1015		
		707	1101	317	921	p. Voitec s.	555	820	1222	656		
		808	1217	433	1021	s. Vêrșet p.	451	716	1118	556		
		1250		123		s. Timiș-Cubin p.		330		140		
		1220		932		s. Panciova p.		341		200		
		341				p. Panciova s.		1220		952		
		330				p. Timiș-Cubin s.		1250		1023		
		818	1232	443	1029	p. Vêrșet s.	443	706	1113	546		
		845	103	514	1053	s. Jasenova p.	414	637	1044	515		
		1120		722	1255	s. Oravița p.	223		820	315		
		256		1042		s. Anina p.			444	1033		
			841	1055		p. Anina s.		230		1046		
			820	315		p. Oravița s.		1130		722		
		851	110		1058	p. Jasenova s.	406	630	1036	505		
		925	150		1135	s. Baziaș p.	328	550	959	430		

Observări: Oarele, ce stau de a stanga stațiunilor, să se citească de sus în jos ; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Ex. = Trenul Orient-Expres. A. = Tren Accelerat, P. = Tren de persoane, M. = Tren mestecat. În rubrica stațiunilor : s. = sosese și p. = pleacă.